

Slovenski Tednik.

Politični in gospodarski list za kmetško ljudstvo.

Izhaja trikrat na mesec.

List velja za celo leto 2 gld. 80 kr., za pol leta
1 gld. 40 kr. — Posamezni list velja 6 soldov.

Uredništvo in opravištvost lista je v „Narodni tis-
karni“ v Kolmanovi hiši v „zvezdi“.

Domače stvari.

— (Lepoznanska literatura.) V Ljubljani bode od naše strani z novim letom začelo izdajati v se zveskih po deset pol romane in novele, originalne in na slovenski jezik prevedene iz družih jezikov. Da bi le slovensko občinstvo tako podvzetje izdatno podpiralo. Več povemo še kasneje, kadar bode cela stvar osnovana.

— (Izza Save) 24. okt. se nam piše: Krško socijalno življenje se krepi v narodni probitek. Duša mu bodeta novi župan in pevsko društvo, katero ima jako odličnega tenorista, Žarkovega trgovca g. Jermana, narodnjaka.

— (Iz Radeč) 22. okt. se nam piše: Napredek na polji naše narodne prosvete je znaten. V ta trg letos dobodo poleg hvalevrednega g. Lundra drugo vrlo učiteljsko moč, ki dohaja stoprv letos z učiteljišča. Nadejati se je, da se onda okrepi nervus vivendi i v socijalnem i v narodnem obziru. Treba je, da nebi še jeden pot onda pri volitvah v dunajsko lesenjačo gloriije pel prvak vseh nemškutarjev.

— (Tal zmanjkalo) je v Rajhenburgu kacim 10 možem, ki so se udeležili prostovoljne dražbe v K.š-evi gostilnici. Licitacija je bila 19. okt. v prvem nastropji na lesenem mostovži — kar se tla uderó in vse pade kake štiri, ali pet metrov globoko na zemljo. A ne preveč srečno! V. k-a, ki si je nogo prelomil, in g. L. r-ja, ki si je obe nogi spehnil, so takoj odnesli. Prvi bo težko okrevail, drugi so se manj nevarno pobili, nekateri celo nič ne poškodovali. G. M. n.

ki je pisal, se je instinktivno trama oklenil, ter mej zemljo in nebom obvisel.

— (Ob štajerskem zasavji) — piše se nam — zlasti mej Bláncó in Artičami so posestniki vinogradov s trgatvo po večjem zadovoljni, nekateri so celó več sodov napolnili, nego so pričakovali, dva do trikrat toliko in boljšega mošta imajo, nego lani. Pravijo, da bode tudi močnejši od lauskega. Nekemu kmetu blizu Bláncice je iz trideset vedrskega soda držnjak (čep) izgnal, da siromaku družega nij ostalo — nego drože. Škoda za dobro kapljico!

— (Redek krčmar.) V Drbetencih, fare sv. Andraša v Slovenskih goricah na Štajerskem, odpre tamošnji posestnik Matija Muršec novo krčmo pod naslovom: „pri slovenskem kmetu,“ v nedeljo 24. oktobra ob 3. po pólu dne z godbo, tombolo in slovensko glediščno igro, katero je sam sestavil: „Slovenec se deni.“

— (Konj — priča). Pretekli teden je zginil gospodarju St. v zgornjej Šiški po noči konj iz hleva. St. si je na vse kriplje prizadeval, pozvedeti, kaj je s konjem, a nij našel nobenega sledu; družega mu nij ostalo, nego zavest, da je okraden in da bo treba družega konja kupiti. Odpravil se je zaradi tega pretekle dni v Ljubljano na kupčijo. Mej tem se pripelje mimo njegove domačije v Šiški lep voziček, na katerem sta sedela mož in žena. Konjiček, ki je ravnokar še prav urno dirjal po belej cesti, se vstavi naenkrat pred St.-ovo hišo, in nobena sila, ni bič, ni upitje ga nij premaknilo. Hišni prebivalci in sosede so na to pozorni postali, ter prišli na cesto.

Naenkrat jeden izmed njih zaupije: „To je pa St.-ov konj“, in kakor bi trenil, planila je cela sosesčina na konja; voz in na voznika. V šumu, ki je nastal, se je voznik na tihem izgubil, in kmalu za njim še žena, ker so bili kmetje tako osupnjeni zaradi nepričakovane konjske priče, da se nij nihče veliko za posestnika brigal. St.-tu pa je ostal konj s celo opravo in z lepim vozičkom. Po St.-ta urno pošljejo v Ljubljano, in ga rešijo ravno v trenutku, ko je mislil zaradi novega konja v roko seči. Včeraj se je stoprv pozvedelo, da je tat nekov znan pobalin iz Dravlj, ki bi se bil moral včeraj v Ljubljani pred porotniki zaradi teškega poškodovanja zagovarjati, pa jo je bil rajši popihal. Konja pak je bil prodal v Mengšu za osem goldinarjev, in kupec, ki je menda vedel, da je ukradeno blago, je bil zategadel tako hitro zginil s prostora konjskega pričanja. Porotniki so včeraj dopoldne zastoj čakali. Čudno, da take subjekte ljubljanska sodnija na prostih nogah pusti.

— (Nemila sosesčina.) Iz Jamnika se nam piše: Kolom-brdo je vas, ki šteje samo dve hiši, ki sediti ali visiti, da ne rečem stojiti, na vzhodno-severnem rebu široke Jalovica-plane. Pod hišami je jako v grdem kraju polje, nad njimi so lazi in še više dviguje se kaj strma in skalnata, pa pičlo obraščena jamniška gora. Strmina je taka, da takajšnji kmet ne sme nič repe sejati, če neče, da mu pri prvem dežji, ko se nekoliko odebeli, ne izruje se vsled težnosti svoje in se ne potače na Češnico. V noči od 24. do 25. oktobra čutili so prebivalci Jaka Baumgartnerjeve hiše močen potres, strop in peč sta se celo razpokala, okna so šklepetala, da je bilo kaj. Ko gospodar pri dnevnem svitanju vstane in v vežo stopi, zde se mu stopnice na gorenji vrh preveč svetle. Ko stopi na nje, da bi videl, od kod svetloba dohaja, zapazi, da je streha več sežnjev na široko prodrta in ko pritava na vrh, občuti mesto čumnatinega stropa globoko jamo. Ko ves prestrašen leti v hišo po luč osveti še le, da je velikanska skala prodrla mu streho, strop v čumnato in še le, ko je obokani strop kletin raz-

rušila v zadnji vstavila. Sedaj še le so si domačini raztolmačili, od kod je prihajal ponočni potres in si voščijo srečo, da se kakemu človeku nij kaj primerilo. Sadje, krompir, osušeno meso ki je bilo v čumnati in dve orjaški kadi kisline v kleti se bo uže pozabilo. Nadležnega gostača je pa takoj gospodar začel s pomočjo kamnosekov pred duri metati. Nij pa zadela ta nesreča v prvo tega moža, pred malo leti potolkla mu je neka skala — ženo Uršo, ko je ravno na studencu povoje in plenice prala, skoraj do mrtvega. Čeravno je še sedaj vsa pohuljena, okrevala je kmalu, saj tukajšnji kmet je iz železa, ne le trupla krepkega, tudi poguma ima natlačeno srce, da se akoravno ve, v kakej nevarnosti je, vendar z mirno vestjo po trudapolnem dnevu zarije k počitku v svisli mej seno dokler ga jutranja mrzleja sapa ne zbudi k težavnemu delu.

Politični razgled.

Notranje dežele.

Državni zbor je 23. t. m. obravnaval postavo o ribstvu. Pri tej priliki se je oglasil i poslanec za Ljutomer-ptujsko okolico, g. Herman, in dokazoval, da državni zbor nij kompetenten v tej zadevi sklepati, temuč deželni zbori, ki imajo vse zemljedelske zadeve v svojem področju. „Žalostno je,“ pravi, „kako lehkomišno se deželam pravice jemlje. Uže dalje časa mora gledati kakor ravno država, ki prava na raznem polji ne spoštuje“. Dalje pa pravi Herman: „Drugega je nam treba, nego pečati se z ribami, z raki in pijavkami. Ali ne gleda materialna in moralna nuja uže skozi okno k nam. V sosesčini so bili patrijotje prisiljeni, svojega vladarja prositi, naj jim da domoljubno, pravično vlado. Res je žalostno, da se mora za kaj tacega prositi. Ali tudi v Avstriji moramo za to prositi, vsi poginemo, če se vladni sistem, ki je brez duha in brez morale, kmalu ne popusti.“

Avstrijska vlada je baje pripravljena, trgovinsko pogodbo z Anglijo popraviti v smislu sedaj sploh terjane brambe domačega dela, ali colnega varstva domače industrije.

V **Dalmaciji** je v velikem posestvu izvoljen dr. Antonietti, narodnjak, v državni

zbor, in sicer z 69 glasovi večine. Narodni volilci se niso še nikdar v tolikem številu zbrali. Lahonski in nemški časniki upijejo na Rodića, da je bil pristransk, a gotovo le, ker je tu voljen — Slovân!

Poljski poslanci so baje sklenili, državni zbor precej zapustiti, ako se letos sprejme lani odloženi Wildauerjev nasvet, ki hoče šolo še bolj nemškeje centralizaciji izročiti. — Cesar je izdal 23. t. m. na Stremajerjev predlog naredbo, da odslej direktorje na srednjih galiških šolah cesarkončno potrjuje v imenovanji in da imenuje minister naučni profesorje. S tem ne bode več mogoče gališkemu deželnemu šolskemu svetu, samoupravno v teh zadevah postopati.

Vnanje države.

Iz Zemuna se 25. okt. „D. Ztg.“ brzojavlja: V **Belgradu** so bile tri skrivne seje skupščine, pri katerih se je obravnavalo zaradi skrunjenja meje od strani Turkov. Rezultat obravnav je bil, da je 61 udov skupščine se izreklo za vojno in 41 pak proti vojni s Turci.

Turčija uže sama priznaje svoje strašne grehe. Iz Carigrada se telegrafuje uradno, da so turški vojaki baši-bozuki v Bosni oropali več kristijanskih vasi in posekali kristijane in da je bilo v Hercegovini vstašev, ki so se uže podvrgli, obešenih na ukaz turške oblasti. — Porta pravi le, da je ukazala „preiskavanje“ in kazen (?) krivcev.

Iz **Carigrada** se oficijoznim listom poroča, da je turški vojni minister sklenil, nič več turške vojske v Bosno, Hercegovino in podonavski vilajet pošiljati, ker je tam postavljenih uže 100.000 mož v vsem skup in se mu zdi to dovolj, da se „veljava“ otomanske vlade izkaže.

Na **Francoskem** se nadaljuje boj idej. Kakor je Thiers one dni govoril velik govor za republiko, kateri je vse francoske novine zanimival, tako je potem Rouher šel v Korziko za Napoleonizem propagando delat. — Papež je dovolil francoskim škofom, da se po cerkvah moli za republiko: „Domine salvam fac Rempublicam.“

V **Rimu** se vrši pravda proti morilecem urednika Sonzogno. Vidi se iz preiskave, da ima ta umor političen in osebno maščevalen uzrok. Neki Luciano je rekel morilecu, fanatiziranemu Garibaldinu, da Garibaldi želi smrt Sonzognjevo in precej je bil ta pripravljen zabosti ga. Več o tem še izpregovorimo.

Iz **Angleškega** se poroča, da je vsled deževja na mnogih krajih velika povodenj, ki je ob bregovih rek veliko škodo naredila, in celó izguba človeških življenj je obžalovati.

Nemški cesar je zapustil 23. oktobra Milán, kjer so mu Italijani dvorani. Ponavljal je, kako prijaznega sprejema ne bo pozabil in da je zveza Nemčije z Italijo jako potrebna za vzdržanje miru. General Cialdini in nemški poslanec ga spremljata čez Turin do meje.

Španjski minister notranjih zadev nij dovolil republikancem, imeti volilni shod, ker obstoječih ustanov ne priznavajo. Sicer obeta vsem strankam volilno svobodo. — Karlisti so napali San-Sebastian, vrgli 40 granat v mesto, a brez uspeha.

Nekatere gospodarsvene opazke.

[Izv. dop.]

Koderkoli kdo po Slovenskem potuje, povsodi se mora prepričavati, kako zelo manjka našemu narodu i moralne i formalne omike. Ako ideš po Gorenjskem, srečaš in zopet srečaš človeka, ki ti navzlic vsej prijaznosti tvoje surovo zabavlja: „Prokleti škrije! itd.“ Kraševce ima tudi tako srce. Ako pa se podaš na Dolenjsko, ondaj ti pa vsak jako prijazno vse obljubuje, a malo kaj izpolni. Naš kmet pravi: „Kadar koso klepljem ali pa ženo tepem, (!) nikedar časa ne izgubim,“ češ, kolikor zamudim sè sedenjem, toliko urnejše mi potem kosa reže i. t. d. —

Premnogi kmetje naši še orjó z lesenimi plugi. To pa se mi tako nazadnjaško vidi, kakor, da bi kdo z lesenim nožem pogačo rezal. Tu pa tam se sicer nahajajo napredni gospodarji, ter imajo železne pluge. A kaj pomaga, da jim je pa le nepopolni Cugmajerjev znan. Bodi si za hribovske, bodi si za ravne njive jih morete dobiti po g. ravnatelju vinorejske šole na Slapu in sicer izvrstne pluge.

Navadna kmetova opozicija proti nasvetovanju boljšega kmetovanja je: „To nij za naše kraje“. Tudi letos mi je zopet nek kmet ponovil to parolo, ko sem mu rekel, naj se vsaj nekoliko poslužuje kmetijskih mašin.

Vsi njegovi sosede imajo grozdne mline le on se brez tega orodja zaničljivo na nje ozira, hvaleč nekdanje „dobre cajte“, ko še nij bilo teh „neumnostij“. Od mraza mu zobje klepetajo, ko tlači jedva 3—4° R. toplo grozdje in zabavlja čez „gospodo“, katerej „netreba tlačiti“. Jaz pa sem mu strastno pokazal na njegove mejače, katerim tudi netreba tlačiti mrzlega grozdja, ker imajo mline, dobre mline po 5 gld.

Ročne mlatilnice se tako po ceni dobe, pa vendar še zdaj rajše mesti par dnij — po več tednov s cepci mlaté in se pote trpini. Ob Savinji so pa prav v tem oziru hvale vredni kmetje, mnogi mlate z mašinami. Naj bi se vsaj po dva soseda združila za to nakupovanje. In to bi bilo toliko lažje, ker so uže jako po ceni, in — v več obrokih se mogó izplačati.

Sadnega drevja še tudi ne znajo pomnožiti, dokler ne vzrastó sedaj učeči se po eksistujočih narodnih učilnah. Pa še tega sadja ne znajo spravljati. Suho sadje (slive) bi se najmenje še enkrat tako drago prodalo, ako bi je sušili po dr. Lukasovih sušilnicah ki veljajo le 20—30 gld. Kalup (izgled) za to se dobi na Slapu za par gold., poduk tiskan pa pri kranjske kmetijske družbi od Slapske šole ravnateljstva spisan. Koliko manj drv bi šlo s temi sušilnicami.

Kar se tiče grozdnih preš, opominjam čest. čitatelje le na nedavno v „Sl. Nar.“ in „Tedniku“ priobčeni svoj spis. O letošnjem potovanju baš o trgatvi sem povsodi pogrešal ločenje jagod od pecljev, da bi belega grozdja mošt brez pecljev na tropinjah toliko časa vrel, da bi se tekočina za dva palca vzdignila. Marveč ali bog zna, kako dolgo vre, ter posrka iz pecljev ona zoprno drvenost, ali pa se kar brez pardona odmah loči mošt od tropin, ter ne more v se srkati onih prijetnih dišav in barve, kar se nahaja le v luščinah, a ne v soku.

Dobrohotni in prijazni Dolenjci so me ponujali z moštom, a po plesnobi dubne, ker precej po vinskem iztoki ne puste na zraku odprtega soda, prej lepo pomitega in potem

ga pa še ne zapro popolnem v enem dnevi na suhem kraju. Kar za letošnjo kapljo nij zamujeno, je to, da jo februarja (ker letos ne more radi hladne trgatve dosta rano burno dovreti) pretočé, drugič pa junija v tistem vremeni. Tudi zaprta in polna naj je posoda, da se ne bode očet (jesih) delal.

Trganje v pravem časi po Dolenjskem je nemogoče, ker so razna trtna plemena druga z drugim pomešana, če bi tudi kakov v kletarstvu čisto ignoranten c. kr. okr. glavar na stave orožnikov (žandarjev) pošiljal okoli nadzorovat. Kak Dolenjec ve, da je črno grozdje boljše za trgovino od belega, a ipak se malokdo požuri (podviza) z množenjem črnih plemen. Skoro vsak vinski producent ima mej drugo trto preko 5 procentov črnine. Znano pa je tudi, da črna volovina in pa ptičina (črna) skoro nikoli na cedili ne pusti kmeta, bodi si glede dobrotnosti. Porabite torej uže to pomlad o rezitvi vso to recino, porabite jo po 18 do 24 gld. dolgo da posebno gredo brez stanine poleg in kmali prepodite ž njo slabo lipovščino i drugo. Ujedo se vam nij treba bati, da bi s tem importirali trtno uš iz tujih krajev.

Nij ga gospodarja, kojemu ne bi poteklo kedaj sod vina, naj bi dakle vsak producent pocementil kletna tla, ki naj bi visela v kot, kjer pa naj bi se nahajala pocementena jama za poteklo vino. Ta inseknanca se izvrstno čisto izplača.

Da gremo v govedarstvo še vedno polžev pot, temu je uzrok uže telečja odgoja. Dalje to razvijati tega neutegnem, nego zavračam č. čit. na svoje članke od zač. t. 1. v „Slov. Tedniki“ po dr. Lehmannovej metodi.

Tudi čebelarstvo naše je še v otročjih letih. Po 2 gld. izvrstne panje mogó se dobiti tudi na Slapi; oni Dzirdzonovi, koje dobite od kranjske kmetijske družbe, so vrlo slabi.

Na g. narodnih učiteljih je, da se v tem povzdigne naš ubogi narod, ki dozda je v Berolinu in pa čez „Gran sassod' Italia“ prerado preže po voditeljih!

Kristijansko mučeništvo v Bosni in Hercegovini.

Iz Zagreba, 27. okt. [Izv. dop.]

Naj slavnejša doba v zgodovini kristijanstva so časi njegovega proganjanja od strani posvetne državne oblasti. Morala in nauki kristijanstva smatrali so se kot pogubni za obstanek poganških držav, in državna oblast je kristijane kot revolucionaren element — Kristus sam je bil kot „puntar“ obtožen in obsojen — proganjala, ter njih do zadnjega in slednega izpoznovalca uničiti hotela. Kristijanstvo je zmagovalno in slavno prestalo vsa proganjanja. Vsi mitološki in filozofski sistemi starega sveta klonili so se pred njim, in na občin razvalinah poganstva vzdignile so se nove kristijanske države.

Ravno tako je danes na Turškem. Posvetna turška oblast proganja kristijane zato, ker njih ima za poguben element za obstanek mohamedanske države. Turštvo se ne bori v Bosni in Hercegovini proti vstašem kot Slovanom, nego kot kristijanom. Mohamedanstvo nij nikjer podjarmljenim narodom narodnosti otimalo, pač pa vero in politično svobodo. Kakor je kristijanstvo še povsod na zadnje zmagalo, kjer koli je s poganškimi narodi se borilo, ravno tako bo tudi na Turškem končna zmaga kristijanska, in na razvalinah strhnelega mohamedanstva se bodo zopet kristijanske države vzdignile.

Na tisoče za „krst častni“ od Turkov ubitih Hercegovcev in Bošnjakov pričuje svoje kristijansko mučeništvo. Trnava mučeniška krona je ovita okoli njihovih vencev. Na kolec nabiti je toliko, kakor na križ razpeti. Sicer so pa Turki v vojni proti Srbom pod Karagjorgjem kristijanske ujetnike v roganje kristijanstva tudi formalno križali. Slava onim slovenskim prostovoljcem, ki so, dásiravno doma kot „brezverci“ opsovani, v svetej borbi za častni križ svojo krv prelili, ali pa kot ujetniki pod roko turškega rablja na neznani način svojo dušo izdehnili.

Časi križarskih vojin so že davnaj prešli. Navdušenja za borbo proti nevernikom nij več. Pet sto milijonov kristijanov mirno gleda, kako mohamedanec kristijanske narode v orijentu jarmi, in kaj je naredil iz prvih kristijanskih občin v Efešu, Antiohiji, na Cipru v Aleksandriji itd. Najmanjše bi smeli za borbo kristijanstva proti mohamedanstvu apatični biti svečenici, pa so naj bolj. Hic Rhodus! tukaj naj se njih zelotizem izkaže. Vstaše ne smemo podpirati, podpirajmo tedaj ranjene vdove in sirote, ki kakor Lazarus k nam roke stegujejo. Dajmo njim hleba!

Vstane v Hercegovini in Bosni.

Iz Mostara se telegrafira dunajskemu „Tagbl.“ 20. okt.: „Tisoče tovarne živine, ki je bila iz Hercegovine in Bosne sem poslana, erka v Mostaru in okolo Mostara, ker nema kaj jesti. Vsled teh nagomiljenih crknenih živalij dobivajo tudi vojaki, ki poleg tega še pomanjkanje trpe, mrzlico in vsak deseti umira.“ — Evropa naj gleda, da iz strašnega juga ne pride kuga čez mejo!

Turška vojska na srbske meji nema kaj živeti, ker jej vsega manjka. — Za to nij prave discipline in posamezni oddelki napadajo Srbijo in krađejo. Ali pa bode naorožana Srbija to trpela? Bil je baje ministerski posvet o tem in ratoborna stranka je zopet prevlado dobila. Razumeje se, da sedaj po zimi ne začnó radi vojne, ker zimske vojne so drage in težavne, radi bi do spomladi čakali. — V Pešti v fabriki za izdelavanje orožja je srbska vlada naročila toliko orožja, da je fabrika vzela 900 delavcev več, nego je navada.

Od Une se piše „Obzorn“: „Tam v krajih oddaljenih od Bosne more čudno zvoniti, ako se čuje, da ne samo Turki, nego tudi katoliki se bore proti vstašem. To se je vendar večkrat, osobito pak poslednjo nedeljo zgodilo. Turški vlastelini silijo svoje katoliške kmete, da z njimi gredo v boj. Sè silo utirajo bednemu nezaščitenemu pu-

ško, dajo mu municije, ter mora pod silo ž njimi v ogenj. Če se upira smatrajo ga za buntovnika . . .“ — Žalostno stanje.

Iz Dubrovnika se poroča starej „Presse“, da je bil 21. okt. hud boj mej vstaši in turško vojsko pri Grabu, kjer so vstaši zopet popolnem zmagali i turško vojsko zapodili v Trebinje nazaj. Torej deževno vreme, ki vlada po vsej Evropi, ne zadržuje Hercegovincev v nadaljevanji osvobojevalnega dela čisto nič. Pač pak trpe Turki uže zdaj veliko. Iz Dubrovnika se „W. Tagbl.“ telegrafuje, da se je ne le uže živinska kuga, ki mej turško čredo strašno razsaja tudi v Avstrijsko zatrosila, in turški konji erkajo na konjski kugi. Turki v Trebinji stradajo, ker ne morejo po živež na mejo v Karino, kajti vstaši jim pot zapirajo.

Dalmatinski „Narodni List“ piše: „Avstrijska politika nasproti vstanku nam je nerazumljiva. Naša pamet je morda pre-slaba, da doseže smer Andrassyjevih osnov. Nam je samo to reči, da denašnja politika Avstriji nij koristna, ne vredna nje, ker je morda nehotè politika turška. Avstrija se mora odločiti.“ V Zadru se je sestavil odbor gospè za ranjene vstaše. — Službeni dalmatinski list potrjuje, da se je ob avstrijskih mejah vstaja razširila in je treba večjih mejnih straž.

Da je tudi v Bulgariji veliko vrenja, ter bi cel narod vstal, ko bi le Srbija začela, potrjujejo z drugimi besedami tudi carigradski „Bassiret“ ki pravi, da je v Bulgariji zarota, umoriti vse Mohamedane. Duhovniki in učitelji so na čelu. Blizu Filipopja je bil boj. Turška vlada je zaprla več, nego 200 odličnih Bulgarov, obdolženih, da so zaroto snovali. Tudi druge vasi se imenujejo, kjer so uže boji bili.

Iz Srbije nazaj došli slovenski prostovoljci, ki so mesec dnij zastoj čakali v Šabcu in Belgradu, pripovedujejo nam, da se to zimo od strani Srbije nij mogoče na-

dejati akcije, da pa utegne pokniti na spomlad. Tudi srbski narod nij tako navdušen, kakor bi imel biti, da si ravno tudi za knežvo ženitev nij bilo v resnici nobenega navdušenja, o katerem je oficijozni telegram poročal. — Četo popa Žarka, ki se nij tako nesebičnega izkazal, kakor je bil od kraja soditi, ker je izginil, prevzel je znani obrst Orešković. Četa generala Stratimirovića, ki se je v Šabci organizovala, je vlada razpustila. Vse se tolaži na spomlad. Tudi Turki, kakor telegram iz Carigrada poroča, se nevedne delajo in obetajo Srbiji zadoštenje za oskrunjenje granic, češ, da so se prigodile le vsled neporazumljenja, če so se res.

O zadnji bitvi pri Trebinji, ki smo jo mi uže omenjali, poroča „Triest. Ztg.“ od ponedeljka: „22. oktobra so bili vstaši od 2000 iz Trebinja došli Turkov z 8 kanoni napadeni. Boj je trajal cel dan. Peko Pavlović je prijel Turke ob strani, in bili so popolnem tepeni. Turkov je 300 mrtvih ostalo.“ — Sicer se iz Dubrovnika 24. t. m. poroča, da je Petrović pretrgal vez mej Trebinjem in Klekom.

Sicer pa se iz Cetinja „Narodnemu Listu“ brzojavlja 21. t. m.: Izredno in neprestajno deževje ne daje vstašem prosto premikati se. Vendar je vsak dan kak manjši boj. — V turških taborih je polno bolnikov. Vstaši so v Hercegovini prilično dobro oskrbljeni in stoje nepremično pri svojej odloki, prej umreti, nego orožje položiti.

Italijanski dobrovoljci so naredili svojo četo. Vodja je conte Carlo Faella.

Iz Zagreba 25. okt. [Izv. dop.]

Slabo vreme je vstanek v gornjej Bosni močno demoraliziralo. Tuje elemente nij lahko skupaj držati v taci časih in razpršili so se. Sedaj bodo črez zimo držali domači hajduki, ki so vodstva polastili se in so res v taci razmerah kakaršne so sedaj, ko nij nobene jednotne vstajniške vlade niti jednotne organizacije, — povsem naravni in najboljši vodje. (Glej dopis od dalmatinsko

turške meje o hajduku Golubu. Uredn.) — Mladi Karažoržević je imel pod imenom Mrkonić uže 380 mož, največ tujcev, a ti so sedaj razpršeni. To je škoda. Sicer pak se je tudi tu pokazalo, da taki tujci ki imajo velike potrebe in so dobrega življenja vajeni, naj ne hodijo v vstaše. Sicer pa bodo do sedanje izkušnje na spomlad dobro prišle in vstaja je permanentna do spomladi celo v Bosni gotovo, tem bolj pak v Hercegovini. Po zimi se bode tu doli od nas najbrž malo čulo, a toliko ipak, da bodo Slovani vedeli, da vstaši so še tudi v Bosni.

Od dalmatinsko - turške meje
22. oktobra. [Izv. dopis.] Tudi v Sinju se je uže davno osnoval podpiralni odbor, pa menda le, da ima ime, da je tudi v Sinju gibanje. Dela pravega pa nij. Priložnost je tam, da je nij lepše. Turška meja je uro hoda daleč. Sinj je z lepo cesto z morjem zvezan, tako, da v petih urah dobodo vse kar jim je treba. Ljudstvo je dosta navdušeno, ali manjka, kakor menda še drugod tudi organizacije, delovanja.

Pred kacicimi 6 tedni je bilo prišlo kacicih 100 pušk v okolico, in drugi dan imeli so prostovoljci napasti v Bosno. Ali osnovatelji sami mladi moške, ali bolje „babe“, nijso se mogli zdržati, da ne bi povsod pripovedovali, kaj se godi, tako da je še tist dan izvedel c. kr. okr. glavar Arcon vse, ter konfisciral puške in prah.

Zdaj pa so vsi pali na Arcona, ki je pa le c. kr. uradnik, in gotovo manjši protivnik Sinjancev nego oni sami. Takoj na to je sklenila narodna čitalnica izključiti ga iz čitalnice, ali on je to izvedel, ter izstopil sam. S čuvanjem na njega, pak si ga le vedno bolj razdražijo.

In tako je zaspalo okolo Sinja vse. Seznanil sem se tudi s Havlasom in Lukešem. Prvi mlad človek kacicih 22 let star, strašen idealist, sedi v Sinju kacicih 14 dnij, pa čakal drugi je pa znan. Lukeš mi je pripovedaval raznovrstne reči od vseh bojov. Hvalil mi je posebno Goluba pri Kninu. Tu gre vse jako dobro. Golub je priprost človek, koji ni

brati ni pisati ne zna, ali ljudje mu záupajo, in ima prè tudi dober talent.

Koce katere je v imenu ljubljanskega slovenskega odbora dr. Vošnjak poslal, razdelili smo pol v Erceg Novi, pol pa okolo Knina. Skrbite kaj za odejo, mraz bo najhujši sovražnik pribeglim, za katere imamo mi skrbeti, kaj še le njihovim za slobodo borečim se bratom, očetom ali sinom! Zatorej ne nehajte nabirati, ampak daj še enkrat kdor si uže enkrat dal.

Iz Bešlinca 26. okt. [Izv. dop.]

Zopet imam nekatere novice poročati, katere še nijso mej svetom. Najprvo omenim, ker sem prav iz gotovega vira čul, namreč, da sedanje ministerstvo srbsko je vendar bolj za vojno, kot poprešnje (? Ur.) Srbska vojska stoji uže pripravljena bolj kot poprej, in na prvi migljaj poprime za orožje in odmaršira, posebno pa sedaj, ko se skrunjenje srbske meje vedno ponavlja. Tu vsak uže razvidi, da bode končno Srbija vendar le primorana za akcijo. O popu Žarku, o katerem je svet toliko vedel, ne čuje se sedaj nič posebnega. Pri nekem zadnjem napadu na Turke je menda prišla turška kasa njemu v roke. On si je ves zaklad — osvojil. Osvojil si jo je prav pravično, kajti tisoč in tisoč cekinov ga uže stane vstane, a vlada srbska tega nij spoznala, temuč mnogozasluženega Žarka menda pod ključ spravila. Tako se tukaj govori, jaz ne vem kako je.

Pri Berbiču na Turškem poleg nove Gradiške se nekaj kuha in ako bog da i sreča junaška čulo se bode kmalu o napadu na Berbie (turško mesto).

Pri Kuljanih bila se je sedaj tretja bitka i sicer za Turke neugodno, vstašev nij nijeden padel, število Turkov mi pa še nij znano. Mladi knez Karadjordjević pride menda stoprv črez 8 dnij iz Beča in potem pod njegovim vodstvom pričnemo večjo vstajo in slišali bodete gotovo prav važne reči o našem početji.

Poglavitna stvar je sedaj, da vstane ne ugasne. Turkom sicer strah vedno večji pri-

haja in bode demoraliziral popolnem celo vojsko, ker tudi jedi in obleke jim od dne do dne bolj pomanjkuje, buče od katerih sedaj žive, bodo tudi potekle in kaj bode potem? V Novi so pred 8 dnevi turški vojaci pričeli revoltirati in to zaradi pomanjkanja jedi in obleke.

Turška vlada nema nič denarja in vzamejo še tistim, kateri še kaj imajo. Tudi so pričeli Turki sami bežati na avstrijska tla, namreč bogatini, ter vzamejo vse imetje soboj. Bolj revni se ne upajo, ker nimajo pripomočkov za to, ter jim tudi naše puške od vseh strani prete. Poljski pridelki pričeli so gniti in bode gotovo vse pogujilo, ker Turki sami ne upajo spravljati. Vsled tega mora povsodi nastati kuga in demoralizacija.

Končno še nekaj: puške, katere so nam avstrijski ulanci vzeli, mislim, da ne bomo dobili nazaj, akoprem smo prosili Molinarija za-nje. Dobili pak bomo od druge strani mnogo orožja. T.

Razne stvari.

* (Natoroznanska čudnost.) Magjarsk list poroča iz Kectelija, da je tam neka mačka zbrala svojo „otročjo posteljo“ v kurjem gnezdu na senu, kjer je bilo kurje jajce. Vsled animalične gorkote se je jajce zvalilo in ko so mlade mačke iz gnjezda jemali, dobili so tudi ravno izvaljeno pišče, ki se je zdaj mladim mačkam privadilo in ž njimi leta.

* (V Gradci) vlada nij privolila osnovanja več nemškimi študentovskim društvom. Kriva temu je znana afera z Alfonzom.

* (Ušel) je fabrikant usnja Lalowsky iz Tečna zapustivši deficit od 200.000 gld. Zaradi suma goljufije zaprli so več družih ljudij, ki so bili z njim v zvezi.

* (Krona carja Dušana.) V Zemunu izhajajoči „Graničar“ je prinesel novico, da je 21. okt. prinesena v Belgrad krona srbskega najmočnejšega carja Dušana, katero je nek kmet izkopal pri Prištini. Krona je iz suhega zlata, dve in pol oke teška, na strani je zapisano: Stefan e(ar) sr(bski). Sedaj je v štacuni Danila Živkovića in ljudje jo hodijo močno gledat. — Mi tu to objavljamo, ali uže „Graničar“ dvomi nad istino, ker je morda kak „švindler“

čas porabil in poskusil svet varati. Srbom bi bilo treba pribojevati — Dušanovo carstvo, tudi če je brez krone.

* (Papež) ima v svojem dvoru 537 ljudij okolo sebe. V sekretarijatu je 12 ljudij, 15 je kasirjev, 8 jih je v tiskarnici. Papež ima za svojo postrežbo sedem slug. Kardinal Antonelli, papežev majordomo, ima 48 ljudij za svito. V švajcarskeji gardi in papeževem orožništvu je 200 mož.

* (Psu 2000 gl. a vnuku 600 gl.) 2. t. m. umrla Ana Marija Weigl hišna posestnica na Dunaji zapustila je 11 hiš in 152.000 gl. v denarjih. Legirala je Samostanom na Avstrijskem jednaka dela, dalje njeni služabniki Josipi Friedl 2000 gl. za živež njenega psička „Lidi“ in služabnici pak 1000 gl. ker bode to opravljala; 25.000 gl. za maše na večjih božjih, potih potem 25.000 gl. v srebru za božji pot „Marija Zell“ in slednjič njemem vnuku Fr. Hartmanu 600 gl. kateri bode pak postavno gotovo univerzalni dedič, ker oporoka nij podpisana, samo na zavitku so tri ženske kot priče podpisane.

* (Tožena ministra.) Iz Aten se poroča, da je tamošnji državni pravdnik dva bivša ministra v obtožni stan del, ker sta se dala podkupiti pri podeljenju škofij.

* (Iz Srema) se nam piše 11. okt.: Tu je letos tako obilna letina, da najstarejši ljudje jednake ne pomijo. Za vino nimajo dosta posode. Koruza dobiva se cent pa 1 gl., pšenica je cenejša ko oves, katerega letos nij. Slovenci ki hočejo potovati doli, naj potujejo do Mitrovice, vsak ponedeljek zjutraj odlazi ladja iz Siska, plača se blizu 12 gl. in potrebuje se samo dva dni.

* (Samomor ali ne.) Pred kratkim so trije Angleži ogledovali sasko tvrdujavo Königstein. Eden izmej njih, 21 leten mlad mož, stavi, da bode brez škode skočil z zida. Res je skočil v strašno globel a ubil se je.

Tržne cene

v Ljubljani 16. oktobra t. l.

Pšenica 5 gld. 10 kr.; — rež 3 gld. 60 kr.; — ječmen 2 gld. 40 kr.; — oves 1 gld. 90 kr.; — ajda — gl. — kr.; — pros 2 gld. 40 kr.; — koruza 3 gold. — kr.; krompir 1 gld. 70 kr.; — fižol 4 gld. 80 kr.; masla funt — gld. 53 kr.; — mast — gld. 48 kr.; — špeh frišen — gld. 38 kr.; — špeh povojen — gld. 42 kr.; jajce po 2½ kr.; — mleka bokal 10 kr.; govednine funt 27 kr.; — teletnine funt 26 kr.; svinjsko meso, funt 29 kr. — sena cent 1 gld. 30 kr.; — slame cent 1 gld. 30 kr.; — drva trda 6 gold. 80 kr.; — mehka 5 gld. — kr.

Loterijske srečke.

V Trstu 23. okt.: 86. 59. 1. 71. 48.